

Sygn. akt *XVII AmE 42/22*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	Sędzia SO Anna Maria Kowalik
Protokolant –	Starszy sekretarz sądowy Joanna Preizner - Offman

po rozpoznaniu 25 stycznia 2023 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) (...) **sp.j. w C.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezes Urzędu Regulacji Energetyki z 31 grudnia 2021 r. Nr (...) (...) ((...): (...))

1. oddala odwołanie;
2. zasądza od (...) (...) sp.j. w C. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720,00 zł (siedemset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia SO Anna Maria Kowalik

Sygn. akt *XVII AmE 42/22*

UZASADNIENIE

Decyzją z 31 grudnia 2021 r., znak: (...) (...) ((...): (...)) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej Prezes URE, Pozwany), działając w oparciu o przepisy art. 56 ust. 1 pkt 45, art. 56 ust. 2 i 2h pkt 7 w związku z art. 43a oraz art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2021 r., poz. 716 ze zm.) (dalej p.e.) oraz w związku z art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r., poz. 735 ze zm.) (dalej k.p.a.), po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej (...) Spółka jawna z siedzibą w C. (Powód, Spółka), w związku z ujawnieniem w prowadzonej koncesjonowanej działalności gospodarczej związanej z obrotem paliwami ciekłymi nieprawidłowości polegających na naruszeniu dyspozycji art. 43a ust. 1 p.e. poprzez prowadzenie w okresie od 16 maja 2019 r. do 17 maja 2019 r. sprzedaży paliw ciekłych na rzecz przedsiębiorców, którzy nie posiadali w tym okresie wymaganej art. 32 ust. 1 pkt 4 p.e. koncesji na obrót paliwami ciekłymi, co wypełnia dyspozycję art. 56 ust. 1 pkt 45 p.e., orzekł, że:

1. (...) Spółka jawna z siedzibą w C. wbrew wymogowi określone w art. 43a ust. 1 p.e. dokonała w okresie od 16 maja 2019 r. do 17 maja 2019 r. sprzedaży paliw ciekłych (w łącznej ilości 15 000 litrów) na rzecz przedsiębiorców, którzy - we wskazanym okresie - nie posiadali koncesji na obrót paliwami ciekłymi.

2. za działanie opisane w pkt 1 wymierzył (...) Spółka jawna z siedzibą w C. karę pieniężną w wysokości 50 000 zł (słownie: „pięćdziesiąt tysięcy złotych”).

Odwołanie od niniejszej Decyzji złożył Powód. Zaskarżając Decyzję w całości Powód wniósł o jej zmianę w całości poprzez odstąpienie od wymierzenia (...) Spółka jawna z siedzibą w C. kary pieniężnej w kwocie 50 000 zł w związku z dokonaniem sprzedaży paliw ciekłych w okresie od 16 maja 2019 r. do 17 maja 2019 r. (w łącznej ilości 15 000 litrów) na rzecz przedsiębiorcy, który - we wskazanym okresie - nie posiadał koncesji na obrót paliwami ciekłymi.

Powód zarzucił Decyzji naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść Decyzji, tj. art. 56 ust. 6a p.e. poprzez niezastosowanie ww. przepisu przez Prezesa URE i w związku z tym nieuwzględnienie przez organ decyzyjny, że brak koncesji dotyczył tylko 2 transakcji dokonanych w krótkim odstępie czasu, a pozostała współpraca pomiędzy (...) Spółka jawna z siedzibą w C. a Przedsiębiorstwem Handlowo- Usługowym (...) s.c. w S. przebiegała w sposób prawidłowy i z zachowaniem prawnych regulacji, zwłaszcza w kontekście sprawdzania oraz nadzorowania statusu posiadanej koncesji przez kontrahenta i w konsekwencji nieodstąpienie przez Prezesa URE od wymierzenia kary z uwagi na fakt, że stopień społecznej szkodliwości czynu jest znikomy.

Pozwany w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie od Powoda na rzecz Pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych. W toku rozprawy głównej strona Pozwana podtrzymała jednak stanowisko zaprezentowane w odpowiedzi na odwołanie, wnosząc o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z 30 czerwca 2016 r. nr (...) /MFu, zmienioną decyzją z 9 października 2017 r. nr (...) (...), decyzją z dnia 31 października 2017 r. nr (...) (...), decyzją z dnia 8 marca 2019 r. nr (...) (...) oraz decyzją z dnia 16 kwietnia 2021 r. nr (...) (...), Prezes Urzędu Regulacji Energetyki udzielił Powodowi koncesji na obrót paliwami ciekłymi (decyzje koncesyjne k. 15- 30 akt adm., okoliczności niesporne).

W koncesji tej zawarto warunek 2.1.5. wskazujący, iż „Koncesjonariusz nie będzie zawierać umów kupna-sprzedaży paliw ciekłych z przedsiębiorstwami energetycznymi, które nie posiadają stosownej koncesji w przypadkach, gdy koncesja taka jest wymagana przepisami ustawy - Prawo energetyczne” (k. 17 akt adm.).

Powód w dniach 16 i 17 maja 2019 r. dokonał sprzedaży paliwa ciekłego w łącznej ilości 15 000 litrów A. L. oraz K. L. prowadzącym wspólnie działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) s.c. w S. (dalej Odbiorcy) (faktury VAT k. 41- 42 akt adm., pismo z 14 grudnia 2020 r. k. 1 akt adm.).

Pismem z 14 grudnia 2020 r. (...) Urząd C.-Skarbowy w W. poinformował Prezesa URE o przeprowadzeniu 10 grudnia 2020 r. kontroli na stacji paliw ciekłych zlokalizowanej w S. przy ul. (...), na której działalność gospodarczą związaną z obrotem paliwami ciekłymi wykonywali A. L. oraz K. L. prowadzący wspólnie działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) s.c. w S.. W trakcie powyższej kontroli ustalono, że na ww. stacji prowadzona była sprzedaż oleju napędowego oraz benzyn silnikowych, przy czym jak wskazano „według informacji zawartych na stronie internetowej Urzędu Regulacji Energetyki w W. kontrolowany nie posiada koncesji na obrót paliwami ciekłymi ((...))” (pismo z 14 grudnia 2020 r. k. 1 akt adm.).

Prezes URE w odpowiedzi z 27 stycznia 2021 r. przyznał, że wobec wygaśnięcia Odbiorcom koncesji 3 marca 2019 r., po tym dniu nie mogli oni prowadzić działalności w zakresie obrotu paliwami ciekłymi (pismo z 27 stycznia 2021 r. k. 3- 4 akt adm.).

Pismem z 15 marca 2021 r. Prezes URE zwrócił się do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej o zweryfikowanie czy w Systemie Elektronicznego Nadzoru Transportu (SENT) zarejestrowane są operacje przewozu towarów - paliw ciekłych, w których Odbiorcy figurowali jako nadawcy, odbiorcy lub przewoźnicy paliw ciekłych (pismo z 15 marca 2021 r. k. 5 akt adm.).

W odpowiedzi, pismem z 25 marca 2021 r., Szef Krajowej Administracji Skarbowej przekazał Prezesowi URE „zarejestrowane zgłoszenia przewozu towarów, w których uczestniczyli przedsiębiorcy Pani A. L. i Pan K. L. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) s.c.” (pismo z 25 marca 2021 r. z załącznikami k. 6- 10 akt adm.).

Z powyższych danych wynika, iż w okresie od 7 marca 2019 r. do 17 maja 2019 r. Powód dostarczył Odbiorcom na stację paliw ciekłych w S. przy ul. (...) paliwo ciekłe w łącznej ilości 63 400 litrów:

- 7 marca 2019 r. - 12 700 litrów (ON);
- 19 marca 2019 r. - 13 700 litrów (ON);
- 20 marca 2019 r. - 4 000 litrów (benzyna);
- 25 marca 2019 r. - 10 000 litrów (ON);
- 27 marca 2019 r. - 8000 litrów (ON);
- 16 maja 2019 r. - 10 000 litrów (ON);
- 17 maja 2019 r. - 5000 litrów (benzyna)

(pismo z 25 marca 2021 r. z załącznikami k. 6- 10 akt adm.).

Odbiorcom udzielono koncesji na obrót paliwami ciekłymi decyzją z dnia 30 sierpnia 2005 r. nr (...) z późn. zm. na okres od 1 września 2005 r. do 1 września 2025 r. (decyzja zmieniająca decyzję koncesyjną k. 48- 50 akt adm.).

Następnie, na podstawie art. 16 ust. 4 oraz ust. 5 ustawy dnia 22 lipca 2016 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r. poz. 1165 z późn zm.), koncesja ta wygasła z dniem 3 marca 2019 - wskutek nieuzupełnienia w wyznaczonym terminie wniosku o zmianę koncesji w celu dostosowania jej treści do definicji paliw ciekłych, o której mowa w art. 3 pkt 3b ustawy Prawo energetyczne (zawiadomienie o pozostawieniu wniosku bez rozpoznania oraz o wygaśnięciu koncesji k. 11- 12 akt adm.). Zawiadomienie o pozostawieniu ww. wniosku bez rozpoznania oraz o wygaśnięciu koncesji zostało doręczone Odbiorcom w dniu 28 marca 2019 r. (z.p.o. k. 13- 14 akt adm.).

Biorąc zatem pod uwagę, że po 28 marca 2019 r., czyli od momentu doręczenia Odbiorcom ww. zawiadomienia Powód dostarczył im paliwo w łącznej ilości 15 000 litrów (16 maja 2019 r. - 10 000 1 oleju napędowego oraz 17 maja 2019 r. - 5 000 litrów benzyny silnikowej) Prezes URE wszczął wobec Powoda postępowanie administracyjne w sprawie wymierzenia kary pieniężnej w związku z ujawnieniem w prowadzonej koncesjonowanej działalności gospodarczej związanej z obrotem paliwami ciekłymi nieprawidłowości polegających na naruszeniu dyspozycji art. 43a ust. 1 ustawy Prawo energetyczne - poprzez prowadzenie w okresie od 16 maja 2019 r. do 17 maja 2019 r. sprzedaży paliw ciekłych na rzecz przedsiębiorców, którzy nie posiadali w tym okresie wymaganej art. 32 ust. 1 pkt 4 ww. ustawy koncesji na obrót paliwami ciekłymi (art 56 ust. 1 pkt 45 ustawy Prawo energetyczne). Powód wezwał jednocześnie Powoda do przedstawienia stosownych wyjaśnień i dokumentów mających znaczenie dla ustaleń tego postępowania (zawiadomienie o wszczęciu postępowania k. 31- 35 akt adm.).

Pismem z 22 września 2021 r. Powód odpowiadając na powyższe wezwanie wskazał: (...) (...) Sp. j. informuje, iż dokonała wszelkiej należytej staranności, dopełniając wszystkich formalności przed dokonaniem współpracy z

Przedsiębiorstwem Handlowo-Usługowym (...) sp.c. Przed zawarciem umowy zażądaliśmy od Kontrahenta okazania koncesji na obrót paliwami ciekłymi. W związku z Rozporządzeniem z dnia 15 grudnia 2016 r. zażądaliśmy również potwierdzenia zmiany koncesji na obrót paliwami ciekłymi oznaczonymi kodami CN - ON (...) (...). Została podpisana Umowa w której kontrahent został zobligowany do powiadomienia nas w ciągu 3 dni o jakichkolwiek zmianach posiadanej koncesji (...) (§ 3 pkt 1) takiej informacji nie otrzymaliśmy (...). W dniu 16 maja 2019 r. i 17 maja 2019 r. miała miejsce dostawa paliw ciekłych na stacji paliw przy ul. (...) w S. (o czym świadczy rejestr zgłoszeń SENT i wystawione Faktury), ponieważ Firma (...) Sp. jawna nie została poinformowana, przez Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) s.c. o nieposiadaniu w tym czasie wymaganej przepisami prawa koncesji na obrót paliwami ciekłymi (...). Firma (...) Sp. jawna informuje, że po dniu 28 marca 2019 r. oprócz sprzedaży 16 maja 2019 r. oleju napędowego w ilości 10000 L oraz sprzedaży 17 maja 2019 r. benzyny silnikowej w ilości 5000 L nie dokonano żadnych innych transakcji na rzecz Pani A. L. oraz Pana K. L. prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) s.c. Firma (...) Sp. Jawna informuje, iż dokonane transakcje nie uszczupliły budżetu Skarbu Państwa w żaden sposób, a dokumenty potwierdzające otrzymanie dostarczonego paliwa zostały wystawione we właściwy sposób” (pismo z dnia 22 września 2021 r. z załącznikami k. 39- 75 akt adm.).

Pismem z 15 listopada 2021 r. Prezes URE zawiadomił Powoda o zakończeniu postępowania dowodowego w przedmiotowej sprawie oraz o możliwości zapoznania się ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym w celu ewentualnego wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłaszanych żądań w terminie do 8 grudnia 2021 r., informując jednocześnie, że niezapoznanie się z aktami sprawy zostanie uznane za rezygnację z możliwości wypowiedzenia się w sprawie zgromadzonego materiału dowodowego (zawiadomienie z dnia 15 listopada 2021 r. k. 77- 79 akt adm.). Pismo to zostało skutecznie doręczone Powodowi 18 listopada 2021 r. (z.p.o. k. 80 akt adm.). Powód nie skorzystał z przysługującego mu uprawnienia w powyższym zakresie.

Dnia 31 grudnia 2021 r. Prezes URE wydał zaskarżoną Decyzję (Decyzja k. 82- 90 akt adm.).

W 2020 r. Powód osiągnął przychód z działalności koncesjonowanej w wysokości (...) zł (formularz w sprawie opłaty koncesyjnej k. 52 akt adm.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane wyżej dowody z dokumentów, które nie były podważane przez żadną ze stron, a Sąd także nie znalazł podstaw by odmówić im wiarygodności, jak też w oparciu o niekwestionowane twierdzenia stron.

Sąd Okręgowy – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem zaskarżona Decyzja jest słuszna i ma oparcie w przepisach prawa. Natomiast podnoszone przez Powoda zarzuty nie są trafne, stąd nie mogą skutkować zmianą tej Decyzji.

Zgodnie z art. 43a ust. 1 p.e. działalność gospodarcza w zakresie obrotu paliwami ciekłymi może być prowadzona wyłącznie pomiędzy przedsiębiorstwami energetycznymi posiadającymi wymagane koncesje, o których mowa w art. 32 ust 1 pkt 1-4, w zakresie wytwarzania i obrotu paliwami ciekłymi, z wyłączeniem sprzedaży dla odbiorcy końcowego.

W niniejszej sprawie nie ulega zaś wątpliwości, że Powód 16 i 17 maja 2019 r. dokonał sprzedaży paliwa ciekłego swoim Odbiorcom, czyli A. L. oraz K. L. prowadzącym wspólnie działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod nazwą Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) s.c. w S., którzy w czasie dokonania tych transakcji sprzedaży nie posiadali koncesji na obrót paliwami ciekłymi (...). Wynika to ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego potwierdzającego zarówno obrót paliwami między Powodem a Odbiorcami w tych datach (dowody w postaci: korespondencji pomiędzy (...) Urzędem Celno-Skarbowym w W. a Prezesem URE k. 1- 4 akt adm., informacji pochodzącej od Szefa Krajowej Administracji Skarbowej k. 6- 10 akt adm., faktur VAT dotyczących sprzedaży paliwa przez Powoda Odbiorcom w dniach 16 i 17 maja 2019 r. k. 41- 42 akt adm.), jak również okoliczność uprzedniego wygaśnięcia Odbiorcom koncesji na obrót paliwami ciekłymi, bo w dniu 3 marca 2019 r., o czym Odbiorcy zostali powiadomieni pismem z 25 marca 2019 r. odebrany 28 marca 2019 r. (dowody w postaci: zawiadomienia z dnia 25 marca 2018 r. odebranego przez Odbiorców 28 marca 2019 r. dotyczącego wygaśnięcia Odbiorcom koncesji z dniem 3

marca 2019 r. k. 11- 14 akt adm., korespondencji pomiędzy (...) Urzędem Celno-Skarbowym w W. a Prezesem URE k. 1- 4 akt adm.). Faktów tych nie kwestionował również Powód. Tym samym prawidłowo ustalono, że dopuścił się on obrotu paliwem z przedsiębiorstwem nieposiadającym koncesji wbrew przepisowi art. 43a ust. 1 p.e., a zarazem warunkowi 2.1.5. koncesji statuującemu zakaz obrotu z takimi przedsiębiorstwami.

Pomimo, że Powód zaskarżył Decyzję w całości jego zarzuty dotyczyły w rzeczywistości kwestii nałożenia na niego kary pieniężnej, w związku z przekonaniem, że zachodzą podstawy do odstąpienia od jej wymierzenia. Powód podnosił bowiem jedynie, że Odbiorcy nie powiadomili go o utracie koncesji i został wprowadzony przez nich w błąd, przy zachowaniu aktów staranności ze swojej strony, a stopień szkodliwości jego czynu jest znikomy.

Podkreślenia zatem wymaga, że w myśl art. 56 ust. 1 pkt 45 p.e. karze pieniężnej podlega ten, kto sprzedaje paliwa ciekłe z naruszeniem wymogów, o których mowa w art. 43a ust. 1 lub 4. Wysokość tej kary, wymierzanej przez Prezesa URE na podstawie art. 56 ust. 2 p.e., wynosi zgodnie z art. 56 ust. 2h pkt 7 p.e. od 50 000 zł do 250 000 zł.

Wobec zaś bezsprzecznej sprzedaży paliwa ciekłego przedsiębiorcom nieposiadającym koncesji, czyli z naruszeniem wymogów art. 43a ust. 1 p.e., w stosunku do Powoda zastosowanie znalazł przytoczony art. 56 ust. 1 pkt 45 p.e.

Odpowiedzialność wynikająca z art. 56 ust. 1 p.e. ma bowiem charakter obiektywny, co oznacza, że jest niezależna od subiektywnego elementu jakim jest wina przedsiębiorcy. Dla możliwości zastosowania sankcji pieniężnej, o której mowa w przepisie, istotne jest zatem jedynie istnienie obowiązku prawnego zabezpieczonego sankcją pieniężną oraz stwierdzenie samego faktu jego naruszenia przez podmiot zobowiązany. Samo naruszenie normy sankcjonowanej uzasadnia natomiast postawienie zarzutu niezachowania należytej ostrożności wymaganej w stosunkach danego rodzaju (por. wyrok SN z 1 czerwca 2010 r., III SK 5/10; wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 stycznia 2006 r., sygn. akt SK 52/04; Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego -A nr 2006/1/6). Charakterystyczne dla tego typu odpowiedzialności jest jej „oderwane od konieczności stwierdzenia winy i innych okoliczności sprawy, wystarczy jedynie ustalenie samego faktu naruszenia prawa lub wymogów decyzji administracyjnej” (TK sygn. P 64/07). Przypisanie odpowiedzialności sprowadza się zatem do ustalenia, czy określone zdarzenie wyczerpuje znamiona ustawowe i pozostaje w związku przyczynowym z zachowaniem konkretnego podmiotu.

W tym miejscu należy też zauważyć, że skoro w świetle art. 56 ust. 1 pkt 45 p.e. karze podlega sprzedawca paliwa, jak Powód, w związku z nieprzestrzeganiem art. 43a ust. 1 p.e., to nie może on zwolnić się od tej odpowiedzialności w związku z zawarciem umowy cywilnoprawnej z kupującym. Umowa handlowa zawarta pomiędzy Powodem a Odbiorcami zobowiązująca ich do powiadomienia Powoda o jakichkolwiek zmianach swojej sytuacji prawnej i faktycznej w terminie 3 dni od dnia zmiany (k. 43- 45 akt adm.) nie wyłącza wszak ww. przepisu art. 56 ust. 1 pkt 45 p.e. o charakterze karnoadministracyjnym, gdyż może mieć wpływ jedynie na odpowiedzialność cywilnoprawną Odbiorców.

Zgodnie z art. 56 ust. 6a p.e. Prezes URE może jednak odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek. Obydwie przesłanki muszą więc wystąpić łącznie.

Ustawa prawo energetyczne nie sprecyzowała w jaki sposób należy oceniać stopień szkodliwości czynu, jednak uczyniło to orzecznictwo sądowe. I tak Sąd Najwyższy w wyroku z 15 października 2014 r., w sprawie III SK 47/13 uznał, że przy ocenie szkodliwości czynu zasadne jest odwołanie się do sposobu weryfikacji jego stopnia wypracowanego w prawie karnym, skoro prawodawca posłużył się w art. 56 ust. 6a prawa energetycznego instytucją prawa karnego, z uwagi na represyjny charakter kar pieniężnych przewidzianych w art. 56 prawa energetycznego.

Konieczne jest więc odwołanie się do art. 115 § 2 kodeksu karnego, który zawiera zamknięty katalog kryteriów oceny stopnia szkodliwości społecznej czynu i który nakazuje przy ocenie stopnia społecznej szkodliwości czynu brać pod uwagę:

1) rodzaj i charakter naruszonego dobra,

- 2) rozmiary wyrządzonej szkody,
- 3) sposób i okoliczności popełnienia czynu,
- 4) wagę naruszonych obowiązków,
- 5) postać zamiaru,
- 6) motywację sprawcy,
- 7) rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia.

Mając na uwadze powyższe przesłanki należy wskazać, iż działalność obrotu paliwami ciekłymi ze względu na jej doniosłe znaczenie ma regulowany charakter, toteż może być prowadzona wyłącznie po uzyskaniu koncesji zgodnie z art. 32 p.e. Z kolei skoro tylko koncesja uprawnia do obrotu paliwami, powinny ją posiadać obydwie strony obrotu, co zakłada art. 43a ust. 1 p.e. Wprowadzenie tego przepisu, jak i jego nowelizacja, uzasadniane było dążeniem do wyeliminowania niekorzystnych zjawisk związanych z rozwojem szarej i czarnej strefy w sektorze paliw ciekłych (por. rządowy projekt ustawy z 30.5.2014 r. o zmianie ustawy o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym oraz niektórych innych ustaw, Druk sejmowy Nr (...), uzasadnienie oraz poselski projekt ustawy z 22.7.2016 r. o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw, Druk sejmowy Nr (...), uzasadnienie). Dlatego przedsiębiorca musi dbać nie tylko by samemu spełniać warunek posiadania koncesji, ale również o to by nie dopuścić do sprzedaży paliw przedsiębiorstwu, które w obrocie paliwami nie powinno uczestniczyć. W przeciwnym bowiem wypadku dopuszcza do obrotu podmiot, który nie został sprawdzony przez organ regulacyjny i nie podlega jego kontroli, wymykając się ramom rynku regulowanego, tym samym ułatwiając funkcjonowanie szarej i czarnej strefy w sektorze paliw ciekłych.

Należy zatem uznać, że dokonana przez Powoda sprzedaż paliw ciekłych na rzecz przedsiębiorców, którzy nie posiadali koncesji łamie jedną z podstawowych i niezwykle istotnych zasad prowadzenia działalności koncesjonowanej, stanowiąc niebezpieczeństwo dla transparentnego rynku regulowanego, zagrażając konkurencji oraz końcowo interesom konsumentów.

Wprawdzie sprzedaży dokonano dwukrotnie, 16 i 17 maja 2019 r., ale za pierwszym razem w ilości 10 000 litrów oleju napędowego, a za drugim w ilości 5 000 litrów benzyny. Nie ma przy tym decydującego znaczenia, że dokonanie tych transakcji nie spowodowało uszczuplenia budżetu Skarbu Państwa.

Jak wynika z twierdzeń Powoda dokonał on też co prawda wskazanego czynu nieumyślnie, jednak nie wykazał się należyłą starannością, o której mowa w art. 355 § 2 k.c., jaką powinien się cechować koncesjonariusz. W szczególności bowiem trzeba zaznaczyć, że Powód mógł łatwo sprawdzić przed zawarciem transakcji kupna – sprzedaży, czy Odbiorcy posiadają aktualną koncesję choćby w jawnym i udostępnianym w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Regulacji Energetyki rejestrze przedsiębiorstw energetycznych posiadających koncesję, czego nie uczynił. Trudno zatem przyjąć tłumaczenia Powoda, że oświadczenie Odbiorców zawarte w umowie handlowej z 10 października 2018 r. odnośnie ważności ich koncesji do 1 września 2025 r. wprowadziło go w błąd, jeśli oczywistym jest, że koncesja mogła być przed upływem tego terminu zmieniona, cofnięta lub jak w niniejszym przypadku wygasnąć, zaś Powód w sposób szybki i bez ponoszenia kosztów mógł zweryfikować jej aktualność.

Uwzględniając powyższe nie można stwierdzić, że stopień szkodliwości czynu Powoda był znikomy.

Już więc tylko z tego powodu niemożliwe jest odstąpienie od wymierzenia kary w oparciu o art. 56 ust. 6a p.e. Bez znaczenia dla zastosowania tej instytucji pozostaje zatem kwestia ewentualnego zaprzestania naruszania prawa przez naruszydca. Tym niemniej Sąd w przeciwieństwie do Prezesa URE uznaje, że doszło do tego zaprzestania, gdyż czyny

Powoda podlegające karze miały miejsce dwukrotnie w dniach 16 i 17 maja 2019 r., a po tym czasie Powód nie naruszał więcej przepisów Prawa energetycznego.

W kontekście nieodstąpienia przez Prezesa URE od wymierzenia Powodowi kary należy też zauważyć, iż art. 56 ust. 6a p.e. ma charakter fakultatywny, zatem odstąpienie od wymierzenia kary nie tylko zależy od spełnienia przesłanki o charakterze ocennym, w postaci znikomej szkodliwości czynu, ale zależy od uznania organu, które wszakże nie może być dowolne i wynikać musi z merytorycznych przesłanek, ale z pewnością nie stanowi ono obowiązku organu do zastosowania powołanej regulacji w każdych warunkach (podobnie Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 24 sierpnia 2012 roku, sygn. akt VI ACa 389/12).

W tym zakresie Sąd Okręgowy w Warszawie podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z 27 listopada 2019 r., sygn. akt I NSK 95/18, że „art. 56 ust. 6a p.e. należy interpretować z uwzględnieniem zasady sprawności i rzetelności działania instytucji publicznych, a także zasady równowagi i podziału władzy. W ocenie Sądu Najwyższego [...] Prezes Urzędu Regulacji Energetyki dysponuje więc pewnym luzem decyzyjnym przy interpretacji przesłanki znikomości szkodliwości społecznej czynu, a w razie ziszczenia się wspomnianej przesłanki - uznaniem administracyjnym przy wyborze wariantu rozstrzygnięcia: odstąpienia od kary pieniężnej bądź nieodstąpienia od tej kary. [...] Organ regulacyjny, z uwagi na posiadaną wyspecjalizowaną kadre, unikalną pamięć instytucjonalną oraz bezpośrednią styczność z realiami rynkowymi, jest co do zasady lepiej przygotowany niż sędzia do oceny stopnia szkodliwości społecznej czynu przedsiębiorcy z punktu widzenia standardów obowiązujących na rynku regulowanym. Interpretacja przepisów prawnych należy do istoty władzy wykonawczej, która jak wskazuje sama jej nazwa, odpowiada za egzekwowanie prawa. Jeżeli określony sposób interpretacji przepisu ma racjonalne uzasadnienie i jest ugruntowany w praktyce organu, sąd nie powinien zastępować go własną interpretacją. Interwencja sądu w treść decyzji organu regulacyjnego powinna następować dopiero wtedy, gdy nosi ona znamiona dowolności: opiera się na arbitralnych przesłankach, zawiera zdawkowe i ogólnikowe uzasadnienie, odwołuje się do nieudowodnionych informacji.” (wyrok Sądu Najwyższego – Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych z 27 listopada 2019 r., sygn. akt I NSK 95/18, Legalis nr 2294222).

Tymczasem, zdaniem Sądu, decyzja organu regulacyjnego w zakresie nieodstąpienia od wymierzenia kary nie nosi znamion dowolności, zawiera poprawne uzasadnienie, jest wyrazem logicznego i prawidłowego stanowiska organu, a zatem Sąd nie powinien w nią ingerować, a przy tym nie widzi podstaw i zasadności jej zmiany, zgadzając się z organem.

Odnosnie wysokości kary za niewykonanie obowiązku z art. 43a ust. 1 p.e. należy podkreślić, że jej ramy zostały ściśle określone w art. 56 ust. 2 h pkt 7 p.e. i wynoszą od 50 000 zł do 250 000 zł. Wysokość kary mogła zatem oscylować w tych granicach.

Ustalając ostateczną wysokość kary pieniężnej, Prezes URE w oparciu o art. 56 ust. 6 p.e. uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe. W ocenie Sądu organ wziął pod uwagę wszystkie przedmiotowe dyrektywy wymiaru kary.

Kwestia szkodliwości czynu została opisana powyżej. Odnosnie jego stopnia dodać trzeba, że ze względu na stworzenie przez Powoda warunków do obrotu paliwami ciekłymi przez podmiot, któremu takiego uprawnienia nie przyznano, poprzez niezwyfikowanie takiego uprawnienia, a w konsekwencji umożliwienie zakupu paliwa podmiotowi będącemu poza kontrolą Prezesa URE, ten stopień szkodliwości należy ocenić jako znaczny.

Do kwestii zawinienia odniesiono się również już wcześniej, ale zauważyć oprócz tego należy, że nie pomniejsza jego stopnia fakt, że Odbiorcy nie powiadomili Powoda o wygaśnięciu koncesji mimo takiego obowiązku wynikającego z zawartej między nimi umowy, gdyż Powód nie może tylko polegać na respektowaniu umowy przez kontrahenta. Sam Powód będąc koncesjonariuszem ma zapewnić przestrzeganie przepisów prawa energetycznego, stąd powinien do tego dążyć wszelkimi dostępnymi metodami. Ograniczanie się do polegania na kontrahencie, który wręcz może mieć na celu zakup paliwa bez koncesji jest zdecydowanie działaniem niewystarczającym i niedbałym.

Przy miarkowaniu kary wzięto również pod uwagę, iż Powód nie był dotychczas karany za naruszenie warunków koncesji i przepisów ustawy Prawo energetyczne oraz oceniono jego możliwości finansowe (przy przychodach z działalności koncesjonowanej wynoszących (...) zł Powód osiągnął zysk netto z działalności gospodarczej w 2020 r. w wysokości (...) zł).

Powyższe okoliczności przemawiały za wymierzeniem Powodowi kary na poziomie 50 000 zł czyli najniższym z możliwych. Nałożona kara stanowi (...) przychodów Powoda osiągniętych z tytułu prowadzenia działalności związanej z obrotem paliwami ciekłymi i jej uiszczenie nie powinno wywołać negatywnych następstw finansowych dla prowadzonego przedsiębiorstwa. Przy czym wymierzona zaskarżoną Decyzją kara powinna zadziałać wychowawczo na Powoda na tyle, aby uchybienia tego rodzaju nie powtarzały się w przyszłości.

Istotnym w tym zakresie jest, że Sąd nie ma prawnych możliwości zmniejszenia kary, gdyż kara w wysokości 50 000 zł jest karą minimalną zgodnie z art. 56 ust. 2 h pkt 7 p.e.

Biorąc powyższe względy pod uwagę Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia, oddalił wniesione przez Powoda odwołanie na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Z uwagi na nieuwzględnienie odwołania, Powoda należało uznać za stronę, która przegrała proces i zasądzić od niego na rzecz Pozwanego zwrot kosztów procesu, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 720,00 zł ustalone w oparciu o § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018, poz. 265).

Sędzia SO Anna Maria Kowalik

ZARZĄDZENIE

1) (...)

2) (...)

(...)